

งานเสวนา”วันอาเซียน”
วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดงานเสวนา “วันอาเซียน” เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีนางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานเปิดงาน และศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้กล่าวต้อนรับ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยผู้บริหาร การศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักศึกษา นักเรียน และประชาชนที่สนใจ ประมาณ ๑,๐๐๐ คน จากทั่วประเทศ

ทั้งนี้ประธานได้กล่าวเปิดงานตอนหนึ่งว่าวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือเมื่อ ๔๔ ปีที่แล้ว สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนได้ก่อตั้งขึ้นด้วยความเห็นชอบร่วมกันของ ผู้นำ ๕ ประเทศ คือประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างภูมิภาคอาเซียนที่สมานฉันท์ มีสันติภาพและมั่นคง เจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และการหลอมรวมสมาชิก ๑๐ ชาติ สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นหนึ่งเดียวโดยการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการ สร้างและพัฒนา”พลเมืองอาเซียน”ให้มีทักษะและความชำนาญการที่หลากหลายและสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดอาเซียนและการค้าโลก นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเนื่องใน”วันอาเซียน” สะท้อนถึง ความมุ่งมั่นของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างความรู้ ความตระหนักและ ความตื่นตัวของบุคลากรทางการศึกษา ครู คณาจารย์ นักเรียน นิสิตและนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมใน การก้าวสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างมั่นใจ

รายงานเกี่ยวกับงานเสวนา”วันอาเซียน” แบ่งออกเป็นสองส่วนดังต่อไปนี้

๑.การเสวนาเรื่อง”เตรียมความพร้อมอย่างไรในการเป็นพลเมืองอาเซียน”

การเสวนาเรื่อง “เตรียมความพร้อมอย่างไรในการเป็นพลเมืองอาเซียน” จัดขึ้นในช่วงเช้า โดยมีวิทยากรคือศาสตราจารย์(พิเศษ)ธงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา นายสมเกียรติ อ่อนวิมล ประธานกรรมการบริษัทไทยวิทัศน์ และนายกีว จงกิจถาวร อดีตบรรณาธิการอาวุโส เดอะเนชั่น โดยมีนางวิวรรณ์ วรุตม์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ด และอดีต ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ดำเนินรายการ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ศาสตราจารย์(พิเศษ)รณทอง จันทรางศุ ให้ความเห็นว่าเมื่อกล่าวถึงปัญหาและต้องการแก้ไข จำเป็นต้องย้อนกลับขึ้นไปหาสาเหตุแล้วจึงพิจารณาถึงแนวทางในการแก้ไข เราต้องให้ความสำคัญกับคนรุ่นใหม่เพราะสังคมไทยเริ่มกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุเสียแล้ว จึงขอกล่าวถึงสิ่งที่น่าสนใจว่านักศึกษาที่เรียนมหาวิทยาลัยในปีที่ 1 ในปีนี้ ทราบหรือไม่ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาในอีก ๔ ปีข้างหน้าคือปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การเข้าสู่ตลาดแรงงานของพวกเขาจะต้องแข่งขันกับผู้สำเร็จการศึกษาจากสมาชิกออาเซียนอีก ๙ ประเทศ ซึ่งเรื่องนี้เป็นได้ทั้งวิกฤตและโอกาสเพราะหากมีศักยภาพจะทำงานได้ทั้งในประเทศไทยหรือออกไปแข่งขันหางานทำในประเทศดังกล่าวได้เช่นกัน จึงขึ้นอยู่กับว่าเราเตรียมความพร้อมเยาวชนเหล่านี้ได้ดีเพียงไร และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการบริหารการศึกษา การจัดทำหลักสูตร และครูผู้สอนได้ตระหนักในเรื่องนี้หรือไม่เพราะล้วนแล้วแต่นัยยะสำคัญทั้งสิ้น

ทั้งนี้เลขาธิการสภาการศึกษาเล่าว่าเคยเดินทางไปยังเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างสี สาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีพรมแดนติดต่อกับเวียดนาม พบว่ามหาวิทยาลัยที่นั่นมีความตื่นตัวเรื่องการเรียนภาษาไทย รวมทั้งได้จัดซุ้มกลางถนนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกออาเซียนด้วย เมื่อเดินทางต่อไปถึงเวียดนามพบว่าตลอดทางมีการติดโปสเตอร์เกี่ยวกับอาเซียนและจำหน่ายสินค้าอาเซียน โดยเฉพาะเมื่อไปถึงกรุงฮานอยพบว่าที่นั่นมีคนสนใจเรียนภาษาไทยจำนวนมากเช่นกัน มีอาจารย์และนักเรียนชาวเวียดนามพูดไทยชัดเจนนมากและเขียนตัวหนังสือไทยได้สวยงาม จึงมีความเห็นว่าการเตรียมความพร้อมของคนไทยสู่ประชาคมอาเซียนในด้านสังคมและวัฒนธรรมยังช้ามากทั้งที่เป็นประเด็นที่สำคัญมาก จึงได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของคนไทยยังมีปัญหามาก โดยจะเห็นได้จากการสำรวจความรู้ในเรื่องดังกล่าวในหมู่นักศึกษาอาเซียนประมาณ ๒,๐๐๐ คน จากประเทศสมาชิกออาเซียน พบว่าประเทศที่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากที่สุดคือลาว กับเวียดนาม ขณะที่นักศึกษาไทยอยู่ในระดับกลางและลำดับสุดท้ายในบางด้าน แสดงว่านักศึกษาไทยยังขาดความรู้ในเรื่องอัตลักษณ์อาเซียน จึงควรส่งเสริมความสนใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและภาษา และวิถีชีวิตของอาเซียน ตลอดจนการทำงานในอนาคตเพราะเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองอาเซียน

๒. ความพร้อมในเรื่องภาษาอังกฤษ คนไทยต้องปรับตัวด้านภาษามากเนื่องจากประชาคมอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการทำงาน ขณะที่ภาษาอังกฤษของคนไทยยังล่อแหลมต่ออันตราย จึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพของนักเรียน นักศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นลำดับแรกเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมี Free TV ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อสร้างความรู้ และฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ

๓. การรู้จักประเทศอาเซียนต่าง ๆ ฉันทมิตรโดยการศึกษาต้องมีการปรับบทบาทด้านวิชาการ โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ เพราะคติความต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ ขาดอายุความไปสองร้อยปีแล้ว แม้กระทั่งกรณีเขาพระวิหาร จึงควรสร้างความตระหนักรู้แก่คนไทยในเรื่องดังกล่าวโดยต้องหาจุดที่มีประโยชน์ร่วมกันกับสมาชิกออาเซียนเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๔. การเตรียมความพร้อมเรื่องคุณภาพของคนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเพราะจะมีการเคลื่อนย้ายคนในภูมิภาค เช่น อาชีพวิศวกร แพทย์ พยาบาล ฯลฯ จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งด้านอาชีวศึกษา เราต้องเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ดังกล่าวอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันดูเหมือนว่าเราเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อต่งงานกัน ขณะที่แรงงานที่มีทักษะฝีมือ (Skilled labors) ยังขาดแคลน เพราะนักเรียนเข้าศึกษาในสายสามัญกับสายอาชีวศึกษาเป็นสัดส่วน ๖๐ ต่อ ๔๐ ขณะที่ความต้องการของตลาดแรงงานมีลักษณะตรงกันข้าม นอกจากนี้ควรตระหนักว่าไกลจากตลาดอาเซียนยังมีตลาดโลกและเวทีโลกซึ่งเป็นโจทย์ที่ซับซ้อนกว่านี้อีก คำถาม

คือเราจะเป็นไดโนเสาร์ที่สูญพันธุ์เพราะไม่รู้จักปรับตัวหรือจะเป็นแมลงสาบที่อยู่รอดได้เพราะมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ประเทศไทยโดยที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นชอบให้เลื่อนวันปิด/เปิดภาคเรียนในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ให้สอดคล้องกับประเทศอื่นในอาเซียนและทั่วโลกโดยจะเริ่มต้นในเดือนกันยายนปีหน้า

นางวิวรรณ์ วรุตม์ ผู้ดำเนินรายการกล่าวเสริมว่าจีนให้ความสำคัญกับตลาดอาเซียนเพราะเป็นประตูเปิดสู่อาเซียน และขณะนี้ ๗ วิชาชีพระที่มีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานแล้ว

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล มีความเห็นว่าปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับอาเซียนขณะนี้เป็นเรื่องรุนแรง เพราะตนเองเดินทางตระเวนทั่วอาเซียนเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแล้วมีความเห็นว่าไทยเตรียมตัวช้ามาก พร้อมทั้งต้องสร้างความรับรู้ว่าคุณภาพประเทศเพื่อนบ้านมีความเท่าเทียมกับเราเพราะ CLMV เป็นกลุ่มหลังที่เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและมีการพัฒนาช้ากว่าจนอาเซียนต้องให้เงื่อนไขพิเศษบางประการ อย่างไรก็ตามประเทศลาวมีความเจริญเติบโต เศรษฐกิจมั่นคง อัตราการบริจาคมูลค่าของลาวที่ให้อื่นสูงกว่าไทยเสียอีก ขณะเดียวกันดัชนีความสุขของลาวก็สูงกว่า นอกจากนี้ตำราเรียนของลาวมีการกล่าวถึงหมู่บ้านผู้นำอาเซียน ถนนอาเซียน ขณะที่ประเทศไทยจัดให้นักเรียนเรียนเรื่องอาเซียนในลักษณะหลักสูตรแทรกเท่านั้น ทั้งนี้วิทยากรเคยสัมภาษณ์บาทาวิ อดีตนายกรัฐมนตรีประเทศมาเลเซีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่าท่านมีความเห็นว่าคนมาเลเซียรู้เรื่องอาเซียนดีไม่มีปัญหาเคยสอบถามเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่เมืองมะละกา พบรู้จักประเทศสมาชิกอาเซียนครบทุกประเทศ และเมื่อเดินทางไปยังเมืองหลวงของพม่าแล้วสอบถามชายพม่าสูงอายุที่นั่นก็พบว่ารู้จักสมาชิกอาเซียนทั้งหมดและทราบจุดเด่นของประเทศเหล่านั้นด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกระทรวงศึกษาธิการเคยตระเวนไปดู Sister Schools และ Buffer Schools ในจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะที่จังหวัดสุรินทร์ได้พบอาจารย์ท่านหนึ่งสามารถพูดภาษาอังกฤษและภาษาพม่าได้ซึ่งถือว่ามีความรู้สูงมากในเชิงอาเซียน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการต้องจัดเตรียมงบประมาณให้จัดสร้างศูนย์อาเซียนพร้อมอุปกรณ์ในทุกโรงเรียนให้มีเฉพาะโรงเรียนนำร่อง และควรติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ความถี่สูงโดยนำเอกสารทุกอย่างสู่ระบบออนไลน์ สามารถดาวน์โหลดได้จากทุกที่ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นชีวิตและอนาคตของพวกเราต้องกำหนดให้เป็นภาษาที่สองอย่างแท้จริงตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รัฐบาลต้องผลักดันทุกโรงเรียนให้มีความเป็นสากลในรูปแบบการเรียนการสอน เพราะนักเรียนไทยต้องเป็นพลเมืองอาเซียนที่เป็นสากลแต่ไม่ทิ้งความเป็นไทย

นายกวี จงกิจถาวร กล่าวว่าความเป็นประชาคมอาเซียนไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะขณะนี้เหลือเวลาเพียง ๑,๒๔๐ วันเท่านั้นที่จะครบกำหนดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งยังไม่สายเกินไปที่จะดำเนินการ สมัยก่อนคนมักสะกิดคำว่า ASEAN ผิด ตัวตนอาเซียนอยู่ที่ไหนไม่มีใครทราบ ที่จริงแล้วอาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีระบบการเมืองที่แตกต่างกันที่สุด อาทิ บรูไน ดารุสซาลาม มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสูงสุด ขณะที่ประเทศไทยมีกษัตริย์ควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญ ฯลฯ เวลาทำความเข้าใจอาเซียนต้องเริ่มที่ทำความเข้าใจระบบการเมืองของประเทศสมาชิกก่อน วันนี้เป็นวันประวัติศาสตร์ของอาเซียนต้องมีการเชิญธงอาเซียนที่สถานที่อาเซียนทั่วโลก นับแต่นี้ต่อไปต้องมีธงและเพลงอาเซียน นอกจากนี้ในปี ๑๙๙๕ ถึง ๑๙๙๙ ที่สนามบินดอนเมืองเคยจัดให้มีอาเซียนเลนซึ่งเป็นช่องทางอำนวยความสะดวกสำหรับชาวอาเซียนที่จะเดินทางมายังเมืองไทย ปรากฏว่ามีแต่ชาวฝรั่งเศสที่ใช้บริการเพราะเข้าใจผิดว่าจัดให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอาเซียนจึงล้มเลิกไป จึงคิดว่าควรฟื้นฟูขึ้นมาใหม่เพื่อเป็นบริการพิเศษสำหรับชาวอาเซียน

สำหรับการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ควรเริ่มต้นด้วยการทำความรู้จักตนเองก่อนว่าเป็นใครมาจากไหน ต่อจากนั้นจึงเลือกประเทศเพื่อนบ้านที่สนใจสักประเทศหนึ่งแล้วเริ่มศึกษาประวัติศาสตร์อาหาร เพลง แล้วหาจุดร่วมที่สอดคล้องหรือคล้ายคลึงกับไทย

สื่อของประเทศลาวนำเสนอเรื่องอาเซียนมากเพราะเป็นของรัฐบาลจึงควบคุมได้ แต่สำหรับประเทศไทยสื่อเสนอเรื่องอาเซียนหรือไม่รัฐบาลไม่อาจควบคุมได้ต้องขอความร่วมมือกันเพราะสื่อไทยมีอิสระเสรี แต่สิ่งหนึ่งที่พบว่าผู้บริหารอาเซียนมีความเหมือนกันคือชอบติกอล์ฟ ร้องเพลง และรับประทานทุเรียน ต่อจากนี้อาเซียนเปรียบเสมือนลมหายใจ และสามารถเป็นอาชีพแขนงหนึ่งได้ เพราะทุกคนสนใจและให้ความสำคัญ

การถาม-ตอบปัญหาจากผู้ร่วมกิจกรรม

- **อาจารย์จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ**ได้สอบถามวิทยากรดังนี้ ๑. ครูผู้สอนจะนำผลที่ได้จากการเสวนาในวันนี้ไปขยายผล หรือเตรียมตัวอย่างไรจึงส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมในการเป็นพลเมืองอาเซียนได้ดีในช่วงเวลาจำกัด ๒. สภาพของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ สภาพภูมิประเทศ ระบบการปกครอง ศาสนา จะเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนหรือไม่

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธงทอง จันทรางศุ กล่าวตอบว่าสิ่งที่ควรดำเนินการคือกลับไปรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบถึงเรื่องที่ได้นสนทนากันวันนี้ แล้วจึงระดมทรัพยากรในโรงเรียนโดยตั้งกลุ่มอาจารย์ในโรงเรียนเป็นรูปธรรมโดยรวมครูสอนสังคม แล้วหาคำตอบร่วมกันว่าเราจะทำกิจกรรมอะไร อาจพิจารณาพร้อมกับนักเรียน โดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ต่างๆ ได้ ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบขั้นตอนเพราะจะไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมากนัก

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล แนะนำเพิ่มเติมว่าโรงเรียนสามารถบูรณาการข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ได้ รวมทั้งจากสำนักเลขาธิการอาเซียน ที่ www.asean.org ที่เหลือจะเป็นเรื่องการทำกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและการเตรียมนักเรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและตลาดแรงงาน

นายกวี จงกิจถาวร ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่าในคำถามที่ ๑ เมื่อกลับไปถึงโรงเรียนให้รวมกลุ่มนักเรียน ๒-๓ คน แล้วหยิบเรื่องอาเซียนที่คิดว่าสำคัญขึ้นมาพิจารณา อาจเชิญผู้รู้มาพูดให้นักเรียนชั้นประถมหรือมัธยมศึกษาฟัง โดยขอให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่อจากนั้นอาจหยิบยกประเทศอาเซียนหนึ่งประเทศขึ้นมาก่อนและจึงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ คำถามที่ ๒ ในเรื่องความหลากหลายนั้น ประเทศอินโดนีเซียมีคำขวัญว่า “Unity is Diversity” โดยในกฎบัตรอาเซียน หรือแผนปฏิบัติการระบุว่าในความหลากหลายสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นได้หากเรามีความเข้าใจและความสามัคคี ประเด็นที่สำคัญคือเราจะทำให้ความหลากหลายเป็นสิ่งที่เรายอมรับและเข้าใจ หรือ “Sense of Appreciation” นั้นเอง

- **นางสาวนันทนา ศรีปัญญากุล** นักศึกษาปีที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดิบบุรุษ สอบถามถึงข้อเสียของการเกิดประชาคมอาเซียน อาทิ ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ หรือความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษา หรือภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธงทอง จันทรางศุ มีความเห็นว่าในเรื่องดังกล่าวแม้ในประเทศไทยก็มีอยู่เช่นกัน จึงต้องไตร่ตรองว่าเราจะรับการแลกเปลี่ยนข้ามไปมาระหว่างประเทศได้เพียงใด เพราะเราต้องรับทุกอย่างทั้งด้านบวกและลบ จึงเป็นข้อน่าคิดว่าการเคลื่อนย้ายคนมิใช่เป็นแค่อาชีพวิศวกรเท่านั้น แต่อาจรวมถึงอาชญากรซึ่งมีเพียงจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยเท่านั้น แต่อาชญากรไทยอาจออกไปสู่อาเซียนได้เช่นกัน

นายกวี จงกิจถาวร กล่าวว่าอาเซียนมีความตกลงระหว่างกันทั้งในเรื่องการค้าการร้าย และการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานสากล สิ่งที่อาเซียนทำคือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันตลอด ๒๔ ชั่วโมง ถือเป็นเรื่องปกติที่อาเซียนจะมีการเชื่อมโยงกันขึ้นอยู่กับว่าจะตามเรื่องพวกนี้ทันหรือไม่

ซึ่งที่สำคัญคือหน่วยงานความมั่นคงตำรวจอาเซียนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีความเหมือนกัน หรือ Commonality มากน้อยเพียงใดเพราะเรื่องอาชญากรข้ามชาติเป็นเรื่องสำคัญมาก

• **ผู้ร่วมกิจกรรม** สอบถามว่าตามที่ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธงทอง จันทรางศุได้ให้ข้อเสนอแนะ ในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ตนมีความเห็นว่าเราควรเตรียมความพร้อมให้ครอบคลุม ด้านสังคมด้วยเพราะหมายถึงรวมถึงความเป็นนิติรัฐ นิติธรรมด้วย ความสงบในประเทศต้องมีความ มั่นคง ประเทศไทยเคยเป็นแนวหน้าของอาเซียน แต่ตอนนี้ได้ถอยมาอยู่ในจุดที่ด้อยกว่าลาวแล้ว ดังนั้นเราจะเตรียมความพร้อมอย่างไร

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธงทอง จันทรางศุ ตอบว่าเมื่อพูดถึงการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเฉพาะการเตรียมระบบการศึกษาหรือเตรียมคนไทยรุ่นใหม่เท่านั้นคงไม่พองต้อง เตรียมความพร้อมของสังคมไทยด้วย มีข้อเสนอเล็กๆที่น่าสนใจ คือควรสร้างสิ่งสาธารณะและการ กระตุ้นเตือนทำให้คนไทยรู้สึกกว่าอาเซียนเป็นเรื่องของผลประโยชน์ร่วมกันของคนไทยทั้งประเทศและ กระบวนการขับเคลื่อนอาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียนเป็นประโยชน์แก่พวกเราอย่างแท้จริงใน วันข้างหน้า

๒.การเสวนาเรื่อง”การเปิดเสรีทางการศึกษา : เตรียมการอย่างมีอาชีพ”

การเสวนาเรื่องการเปิดเสรีทางการศึกษา : เตรียมการอย่างมีอาชีพ จัดขึ้นในช่วงบ่ายโดยมี วิทยากรคือนายสมเกียรติ ตรีรัตนพันธ์ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ นายพานิช จิตรแจ้ง รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน รศ.ดร.นันทนา คชเสนี ผู้อำนวยการบริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และนางสาวพรทิพย์ กาญจนนิต ผู้อำนวยการ มูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน (ฟูลไบรท์) โดยมี รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ประธานที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ดำเนินรายการ

รศ. ดร. สุขุม เฉลยทรัพย์ เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงสวนดุสิตโพลของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต ที่สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษา และนักเรียน เมื่อวันที่ ๑-๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑,๒๑๘ คน พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการศึกษาของอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ในภาพรวมร้อยละ ๔๙.๒๕ รับรู้จากสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ขณะที่ร้อยละ ๑๔.๐๑ บอกว่าไม่รู้เพราะไม่มีความเกี่ยวข้อง เมื่อสอบถามถึงความพร้อมของสภาพการศึกษาในปัจจุบันในการเข้าสู่การเปิดเสรีอาเซียนมากนัก เพียงใดร้อยละ ๕๑.๓๗ มีความเห็นว่ามีไม่พร้อมเพราะมีปัญหาด้านการศึกษาหลายด้านที่ไม่ได้รับการ แก้ไขหรือกำลังพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้น ร้อยละ ๒๐.๔๒ บอกว่าไม่พร้อมเพราะการศึกษาไทยไม่มี คุณภาพหรือได้มาตรฐานเท่าที่ควรและการปฏิรูปการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ ขณะที่ร้อยละ ๑๐.๖๙ ระบุว่ามีความพร้อมเพราะคุณภาพการศึกษาไทยสามารถพัฒนาสู่ความเป็นสากล ซึ่งโพล ดังกล่าวได้สะท้อนความคิดเห็นของคนในแวดวงการศึกษาต่อสภาพการจัดการศึกษาของไทยในการ ก้าวสู่การเปิดเสรีการศึกษาของอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ต่อจากนั้นได้เชิญวิทยากรให้ความรู้และ ข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการศึกษา : เตรียมการอย่างมีอาชีพ ดังนี้

นายพานิช จิตรแจ้ง ได้กล่าวถึงจุดเชื่อมต่อระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่าหน่วยงานหลังจะพัฒนาอาชีพภายหลังจากนักเรียนสำเร็จการศึกษาสู่โลกแรงงาน หากนักเรียนที่จบมาผ่านระบบการศึกษาที่ดี กระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานจะไม่ต้องรับภาระหนักมาก ทั้งการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะฝีมือแรงงานและด้านภาษา รวมทั้งทัศนคติ หากผู้จบการศึกษามาแล้วไม่มีความพร้อม กรมพัฒนาฝีมือแรงงานต้องเพิ่มเติมส่วนที่ขาดไปแก่แรงงาน รวมถึงด้านภาษาและเทคโนโลยี เพื่อให้แรงงานดังกล่าวออกไปประกอบอาชีพและแข่งขันได้

สำหรับความพร้อมของไทยในการเปิดเสรีด้านการศึกษาอาเซียน มีความคิดว่ายังไม่มีความพร้อมโดยเฉพาะด้านภาษาเพราะเราใช้ภาษาไทยเป็นหลัก จึงต้องเพิ่มเติมภาษาเข้าไปในระบบมากขึ้น ขณะที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้จัดตั้งศูนย์ทดสอบภาษาเพื่อการทำงาน ที่จะทดสอบสลิกลงไปในรายอาชีพ มีศัพท์เฉพาะของอาชีพนั่นๆ โดยจะเริ่มเปิดการทดสอบในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๔ และจะเปิดระบบออนไลน์ไปทดสอบที่ต่างจังหวัดได้ด้วย ส่วนการทำงานต้องเน้นด้านคุณภาพที่มีการควบคุมด้านมาตรฐานฝีมือแรงงานแล้วจึงกำกับด้วยอัตราค่าจ้าง

ขณะนี้กระทรวงแรงงานได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียนไว้สองประการ คือ ๑. ยุทธศาสตร์การเตรียมกำลังแรงงานที่เป็นการประสานความร่วมมือของหลายฝ่ายโดยแรงงานใหม่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องเตรียมคนทั้งด้านความรู้ ทักษะการทำงาน และภาษา ส่วนกระทรวงแรงงานจะรับผิดชอบแรงงานเก่าที่เข้ามาในระบบการทำงานแล้วเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพที่จำเป็นให้สูงขึ้น และ ๒. ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรฐานรองรับการแข่งขันอาเซียนโดยใช้มาตรฐานแรงงานแห่งชาติเป็นตัวควบคุม ขณะเดียวกันได้ผลักดันให้มาตรฐานฝีมือแรงงานดังกล่าวเป็นกรอบของอาเซียนด้วย โดยผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ต้องเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และเชื่อมั่นว่าหากไทยมีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่วันนี้จะสามารถพัฒนาแรงงานที่มีคุณภาพสู่การแข่งขันในอาเซียนได้แน่นอน

นายสมเกียรติ ตริรัตนพันธ์ มีความเห็นว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การเคลื่อนย้ายแรงงานจะครอบคลุมเฉพาะ ๗ อาชีพที่ได้มีการตกลงการใช้ทรัพยากรอาเซียนร่วมกันไว้คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ และนักบัญชี ซึ่งทั้งหมดจะต้องมีใบประกอบอาชีพที่ผ่านการทดสอบโดยใช้ภาษาถิ่นของประเทศที่จะไปทำงานด้วย

ส่วนประเด็นการเปิดเสรีด้านการศึกษาคือการอนุญาตให้ประเทศอาเซียนมาเปิดกิจการและถือหุ้นร้อยละ ๗๐ อาจมีมหาวิทยาลัยเอกชนเกิดขึ้นโดยมีคนไทยเป็นเจ้าของ โดยให้มองว่าเป็นโอกาสของไทยที่จะได้รับประสบการณ์ทางการศึกษาแบบใหม่ ส่วนประเด็นเรื่องความพร้อมของไทยต่อการเปิดเสรีทางการศึกษาขอให้ทราบว่าประเทศไทยเติบโตอยู่ในขณะนี้ล้วนอาศัยทุนต่างประเทศเป็นหลักซึ่งเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีขั้นต้นที่ต่างชาตินำเข้ามา จากแต่ก่อนที่ไทยรับด้านเกษตรและอุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่ทุกวันนี้ไทยเปลี่ยนมารับเทคโนโลยีด้านอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ เราจึงมาถึงจุดที่ก้าวสูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง ดังนั้นการพัฒนาคือการเตรียมความพร้อมของคนไทยให้รับเทคโนโลยีเหล่านี้ให้ได้ ซึ่งต้องดำเนินการผ่านกระบวนการศึกษาด้วยการเตรียมความพร้อมคนไทยในด้านภาษาและการพัฒนาด้านความคิด โดยโรงเรียนต้องสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รวมทั้งการพัฒนาด้านภาษาต้องทำตั้งแต่เด็กในรูปแบบเรียนตามธรรมชาติ เน้นการพูด ฟังและการโต้ตอบ และการกระตุ้นให้คนเก่งมาเป็นครูเหมือนกับประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้วิทยากรยังแนะนำหลักสูตรของอังกฤษ ที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้และขบคิดปัญหาด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำแนวทาง เมื่อถึงเวลาสอบจึงไปสอบกับศูนย์ของเคมบริดจ์ซึ่งน่าสนใจมาก ส่วนทางด้านวิชาการควรเน้นการเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจกับโรงเรียน โดยมีการหารือว่าภาคธุรกิจต้องการกำลังคนในลักษณะใด รวมทั้งให้

ทุนการศึกษาด้วย ดังนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาภาคธุรกิจก็รับเข้าทำงานทันทีเพราะมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

นางสาวพรทิพย์ กาญจนนิต ที่มีความเห็นว่าเยาวชนต้องรู้จักอาเซียนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการเปิดประตูรับอาเซียนจะเป็นการรับแต่สิ่งที่มีคุณภาพเข้ามา ส่วนด้านภาษาขอให้ความสำคัญต่อการใช้ในการสื่อสารในระดับหนึ่งเพื่อให้กล้าพูด แต่สิ่งที่สำคัญคือทักษะด้านความคิด (Thinking Skills) รวมทั้งยกตัวอย่างเรื่องการใช้ Social Networking ของวัยรุ่นสมัยใหม่ควรเป็นไปอย่างชาญฉลาด การนำเรื่องที่ได้รับฟังเกี่ยวกับอาเซียนวันนี้กลับไปคิดว่าเราได้ประโยชน์อะไรบ้าง อาทิ การรับรู้อาเซียนทำให้ตลาดแรงงานเปิดกว้างขึ้น และได้ทราบถึงทางเลือกอีกหลายทาง รวมทั้งการปรับทัศนคติเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เพราะเด็กไทยมักคิดว่าการพูดภาษาอังกฤษผิดไวยากรณ์เป็นเรื่องน่าอาย ซึ่งที่แท้จริงการสื่อสารให้คนต่างชาติเข้าใจได้เป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่งแล้ว นอกจากนี้ยังมีความคิดว่าการพูดภาษาอังกฤษด้วยสำเนียงถูกต้องเป็นเรื่อง “ดัดจริต” ซึ่งที่แท้จริงถือเป็นการฝึกการใช้ภาษาที่ดี รวมทั้งยังสนับสนุนการท่องเที่ยวในต่างประเทศด้วยตนเองโดยเฉพาะในอาเซียนเพื่อศึกษาและซึมซับวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้งเคารพในความแตกต่างดังกล่าว

รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ได้ขอให้นางสาวพรทิพย์ กาญจนนิตได้เปรียบเทียบความพร้อมและความแตกต่างของนักศึกษาไทยและเวียดนามในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นางสาวพรทิพย์ กาญจนนิต มีความเห็นว่าเมื่อก่อนประเทศไทยยังนำหน้าประเทศเวียดนามอย่างมาก พ่อแม่ชาวเวียดนามจึงนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนต่อที่เมืองไทย แต่ปัจจุบันคนเวียดนามมีความเห็นว่าประเทศไทยคือคู่แข่งอย่างเต็มที่เพราะเจริญก้าวหน้ามาอยู่เคียงข้างกันแล้ว เพราะเวียดนามมีความขยัน มีเป้าหมายในชีวิต ขณะที่คนไทยมีความอยู่สุขสบายจนขาดความกระตือรือร้น เวียดนามจึงเป็นคู่แข่งที่น่ากลัว

รศ.ดร.นันทนา คชเสนี กล่าวว่าตนเองถือเป็นผู้แทนจากสถาบันระดับอุดมศึกษาเพราะเป็นอาจารย์สอนอยู่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งทำหน้าที่ผู้อำนวยการบริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนซึ่งได้รับความรู้หลายอย่างแบบ Learning by Doing คือเรียนรู้จากการลงมือทำจริงและเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาดแล้วจึงปรับปรุงเรื่อยมา เพราะฉะนั้นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกันและกันสังคมจึงไปรอด การศึกษาต้องพัฒนาจากความแตกต่าง แล้วนำความแตกต่างมาประมวลทำสิ่งที่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการคิดแบบพิเคราะห์ วิเคราะห์ และการคิดแบบสังเคราะห์ ซึ่งเด็กยุคใหม่ต้องมีโดยเฉพาะช่วงที่นิยมใช้ social network โดยต้องวิเคราะห์ได้ว่าอะไรคือความจริง และเมื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้แล้วต้องเป็นคนกล้าแสดงออกด้วย

ในด้านความพร้อมในการเปิดเสรีทางการศึกษานั้น วิทยากรเห็นว่าควรแบ่งออกเป็นสองส่วนคือภายในและภายนอกคือเมื่อเปิดเสรีแล้วเราพร้อมหรือไม่กับการถูกรุกในทุกด้าน แล้วเราได้ประโยชน์หรือไม่ เรามีความพร้อมรับนักศึกษาต่างชาติหรือไม่ หากไทยมีการจัดหลักสูตรการสอนที่ดีมีคุณภาพจะมีนักศึกษาต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาศึกษาต่อแน่นอน นอกจากนี้ต้องมีทัศนคติเชิงบวกในการสร้างความสัมพันธ์กับต่างชาติจึงเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อมีความรู้สึกดีร่วมกันแล้วการเปิดเสรีทางการศึกษาย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้โดยรัฐบาลต้องกำหนดนโยบายด้าน Single Market ที่ชัดเจนเพราะการศึกษาเป็นการลงทุนที่ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการไหลของกระแสการลงทุนต้องมีแผนและทรัพยากรสนับสนุน จากนั้นจึงย้อนกลับมาที่การควบคุมคุณภาพโดยเน้นความเป็นเลิศด้านการศึกษา ส่วนการจะสำเร็จแบบมีอาชีพหรือไม่อยู่ที่การสร้างเครือข่ายพันธมิตร แม้เราจะยังไม่พร้อมทีเดียว อาจหาพันธมิตรที่มีความพร้อมมาช่วยสนับสนุนในการพัฒนาได้จนสำเร็จ

สำหรับความพร้อมภายนอกคือการประชาสัมพันธ์ออกไปยังภายนอกอย่างชัดเจน ดังเช่นการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนออิการบติของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ๑๓ แห่งมาคุยเรื่อง

internationalization และประเด็นที่พูดเหมือนกันคือไม่มีข้อมูลที่จะทำความรู้จักมหาวิทยาลัยต่างๆ ฉะนั้นการกระจายข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็น

นอกจากนี้มีความเห็นว่าหน่วยงานทั้งหมดตั้งแต่รัฐบาล กระทรวง ผู้บริหารการศึกษา ครูและนักเรียนล้วนมีความสำคัญทั้งหมดต่อการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการสร้างเยาวชนไทย ให้มีความตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมในทุกด้าน รวมทั้งมีความเห็นว่าในทุกยุคสมัยทัศนคติที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมอันดีเป็นเรื่องสำคัญ

การถาม-ตอบปัญหาจากผู้ร่วมกิจกรรม

• **คุณเข็มสิริ ประภามนตรีพงศ์** ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเสนอความเห็นว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในมุมมองของผู้บริหารนั้นต้องอาศัยครูที่เป็นต้นแบบที่ดี และครูต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือมีคุณธรรมและจริยธรรมรวม ทั้งต้องมีสติและดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง ในการก้าวสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนต้องขนานรับพร้อมกันและร่วมมือกัน อย่างไรก็ตามหากการเปิดเสรีครอบคลุมถึงการศึกษาภาคบังคับแล้วจะมี ผลต่อความมั่นคงของชาติหรือไม่ ดังตัวอย่างของการจัดทำความร่วมมือระหว่างเกาหลีกับ สหรัฐอเมริกาที่ในการเจรจาจะยกเว้นเรื่องการศึกษาภาคบังคับเนื่องจากมีผลต่อความมั่นคงของชาติ เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมด้านไฟฟ้า รถไฟ และน้ำมัน จึงขอเรียนถามว่าการศึกษามีใช้สินค้าเสรีเพราะ มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นที่รัฐต้องเข้ามาควบคุมดูแลหรือไม่

นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ กล่าวตอบว่าการเปิดเสรีทางการการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ระดับนโยบายให้ความสำคัญโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แต่เข้าใจว่าการเปิดเสรี ทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติ เมื่อมีการประชุมร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ทราบ ว่า การเปิดเสรีได้แบ่งออกเป็นโหมดต่างๆ ซึ่งเป็นผลจากการเจรจาและได้ทราบว่าในระดับนโยบายต้อง ใช้เวลาในการพิจารณานานทีเดียว แต่มีการผ่อนปรนเพื่อให้บรรลุข้อตกลงและการเปิดตัวเข้าไปสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น ดังจะเห็นว่ามีมีการเปิดโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมากขึ้นด้วย ส่วนในเรื่องความมั่นคงมีกระทรวงมหาดไทยดูแลอยู่ด้วยแล้ว นอกจากนี้ในเรื่องการศึกษาภาคบังคับ ไทยมีนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีอยู่ที่ครอบคลุมไปถึงประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาเรียนในประเทศไทย ด้วย อย่างไรก็ตามสำหรับการเตรียมความพร้อมเรื่องการศึกษาเปิดเสรีทางการศึกษายังคงใช้เวลาในการ เตรียมความพร้อมอีกสักกระยะหนึ่ง

• **นายอิทธิพล มวลัย** ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนวัดรางบัว มีความเห็นว่าการเตรียมความพร้อมเรื่องอาเซียนควรจัดการประชุมผู้บริหารโรงเรียนแล้วนำนโยบายมาปฏิบัติที่โรงเรียน ซึ่งคิดว่าเป็น วิธีส่งเสริมให้นักเรียนซึ่งเป็นฐานสำคัญของประเทศมีความรู้เรื่องอาเซียนอย่างถูกต้องและนำไปใช้ใน อนาคตได้ และควรเพิ่มหลักสูตรอาเซียนในหลักสูตรของโรงเรียนด้วย

รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ตอบว่าเมื่อเราพูดถึงเรื่องอาเซียน ทุกคนตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และ ผู้อำนวยการและระดับนโยบายมีความเข้าใจ ดังนั้นหากมีสิ่งใดช่วยการปูพื้นฐานเรื่องอาเซียนให้กับ เยาวชนถือเป็นสิ่งสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการจะรับไปดำเนินการ

• **ผู้แทนภาคประชาชน** มีความเห็นว่าผู้ที่ได้รับทราบข้อมูลอาเซียนเป็นอย่างดีมักอาศัยอยู่ใน เมืองใหญ่หรือชุมชนใหญ่ ส่วนนักเรียนหรือเด็กที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลที่ขาดแคลนสื่อ ICT ระบบ อินเทอร์เน็ต หรือจานดาวเทียมจะไม่สามารถเข้าถึงความรู้ที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเรื่องอาเซียนได้ เพราะไม่สามารถเข้าเว็บไซต์อาเซียนที่กล่าวถึง ดังนั้นผู้รับผิดชอบทั้งกระทรวงศึกษาธิการ และ หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงมีอาจมองข้าม จึงใคร่ขอให้ช่วยส่งสื่อที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ पोสเตอร์ ที่สวยงามไป ยังโรงเรียนชั้นพื้นฐานที่อยู่ห่างไกล รวมทั้งจัดรายการเกี่ยวกับอาเซียนในทีวีทุกช่อง สถานีวิทยุ และเผยแพร่ บนหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อครูจะได้นำไปสอนนักเรียนในโอกาสต่อไป

รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ขอให้คณะผู้จัดงานรับข้อเสนอของผู้แทนดังกล่าวเพื่อจะได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อสร้างเครือข่ายกันด้วย

• **คุณกิตติยา หมิ่นนอก** จากโรงเรียนพณิชยการสุโขทัย กรุงเทพฯ เสนอความเห็นว่าการมี การจัดหลักสูตรอาเซียนอย่างจริงจัง รวมทั้งจัดเป็น English Day โดยทั้งโรงเรียนมีการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษด้วย

รศ. ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ตอบว่ากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็น สำคัญ จึงยินดีรับข้อเสนอแนะไปพิจารณาในโอกาสต่อไป

• **คุณภาวิณี อัครบวร** จาก กศน. บึงกุ่ม ให้ข้อเสนอแนะว่าการให้ความรู้เรื่องอาเซียนส่วนใหญ่ จะเน้นที่การศึกษานอกระบบ จึงต้องการให้ความสำคัญแก่ประชาชนที่อยู่ในการศึกษาในระบบด้วยการส่ง สื่อและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องไปยังแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวประชาชนคือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุด ประชาชน และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ด้วย

รศ. ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ตอบว่ากระทรวงศึกษาธิการรับจะนำไปดำเนินการให้ในโอกาส ต่อไป

• **ดร.ทินสิริ ศิริโพธิ์** จาก SEAMEO Secretariat ได้ร่วมเสนอความคิดในสองประเด็นคือ เมื่อพูดถึงอาเซียนมีการพูดถึงเฉพาะเรื่องภาษากับความคิดและหลักสูตร แต่ที่จริงแล้วการพูดถึง ประชาคมอาเซียนหมายถึงการที่เราต้องเรียนรู้การอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่น ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็น สิ่งจำเป็น และประเด็นที่สองคือหลายคนมักมองการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในแง่ลบหรือมองว่าเรา จะเสียเปรียบ ทั้งที่จริงแล้วยังมีด้านบวกอยู่หลายประเด็น เช่น การพัฒนาอาชีพ การเปิดเสรีทางด้านการ ศึกษาจึงใคร่ขอให้วิทยากรช่วยแบ่งปันความคิดในเรื่องดังกล่าวด้วย

นายพานิช จิตรแจ้ง ตอบว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และสามารถอยู่ร่วมกันได้นั้นเรา จำเป็นต้องมีความรู้ด้านภาษา ขณะเดียวกันการอยู่ในชุมชนดังกล่าวอย่างมีความสุขต้องมีความพร้อม ด้วยโดยการเตรียมหลักสูตรที่ครอบคลุมด้านวัฒนธรรมและทัศนคติเกี่ยวกับอาเซียน รวมถึงความ เข้มขันของศาสนา ซึ่งแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังควรพิจารณาไปถึงอาเซียนบวกสาม เพราะมีความสำคัญมากเช่นกัน ดังนั้นสิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมคือประเด็นแรกคือความรู้อย่างน้อยสอง ภาษา ประเด็นที่สองคือการขาดแคลนแรงงานจึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้ที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ เป็นการตกลงเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ๗ อาชีพ และต่อไปคงเป็นด้านการท่องเที่ยวที่สมาชิก อาเซียนประเทศอื่นยกเว้นประเทศไทยได้ลงนามไปแล้ว

• **นายเทพพิทักษ์ บุญรอด** จากโรงเรียนพณิชยการบางแค มีความเห็นว่าเมื่อกระแสส่วนใหญ่ ต้องการแรงงานมีอาชีพที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่การศึกษาในระดับดังกล่าว กลับได้รับความสนใจจากสังคมน้อยมาก จึงใคร่ขอให้ทุกคนเพิ่มความสนใจและผลักดันให้การอาชีวศึกษามี บทบาทในอาเซียนมากขึ้น

รศ. ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ กล่าวขอบคุณ พร้อมแจ้งว่ารองปลัดกระทรวงศึกษาธิการรับจะไป ดำเนินการให้

รศ. ดร. นันทนา คชเสนี ให้ความเห็นว่าการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้ประโยชน์มหาศาล เพราะเป็นการรวมกลุ่มของ ๑๐ ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรอง และขณะนี้เป็นที่รับรู้ ของสังคมโลกแล้ว โดยประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่นต่างให้ความสำคัญเข้าร่วมเป็นอาเซียนบวกสาม และ อาเซียนบวก ๘ ทำให้มหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและรัสเซียสนใจเพราะมีความน่าสนใจในหลายมิติคือมี ทรัพยากรมากเป็นฐานการผลิตของโลก ดังนั้นถ้าเราพัฒนาได้อย่างเหมาะสมในทุกด้านจะสามารถมีชีวิตที่ดี ร่วมกันได้ ส่วนด้านการศึกษาจากประสบการณ์ของ AUN ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำ ๒๖ แห่งจาก ๑๐ ประเทศ มาทำงานด้วยกัน ล้วนเกิดประโยชน์ในการพัฒนาภูมิภาค การทำงานรวมกลุ่มเป็นพันธมิตรจะช่วยเสริมและ

เติมเต็มในส่วนที่ขาด โดยพัฒนาร่วมกันไปแทนที่จะเป็นคู่แข่ง ขณะเดียวกันเรามากแสวงหาความร่วมมือจาก ตะวันตกโดยเฉพาะอเมริกา อังกฤษและยุโรป แต่ไม่เคยหันมามองเพื่อนบ้านซึ่งที่จริงได้พัฒนาไปมากและ อยู่แถวหน้าเหมือนไทย จึงเห็นสมควรจับมือแล้วเดินไปข้างหน้าด้วยกัน ซึ่งขณะนี้ชาวต่างชาติเริ่มให้ความสำคัญแล้วว่าต้องจับมือกับมหาวิทยาลัยในอาเซียนแล้ว

• **นายมนตรี วิวาศุ** จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมในการทำให้ ประเทศไทยไปสู่การเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนได้อย่างเป็นประโยชน์และไม่เสียเปรียบ ประการที่ ๑ คือทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่และทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็ก ประการที่ ๒ สร้างเครือข่ายความรู้แล้วนำสู่ การปฏิบัติโดยเริ่มจากสถาบันการศึกษาสู่ภาคประชาชน ประการที่ ๓ จัดการความรู้จากง่ายไปหายาก ประการที่ ๔ ทำยุทธศาสตร์อย่าง Dual Track ประการที่ ๕ คือเสริมสร้างความเป็นไทย เพื่อให้มีอัตลักษณ์ ไทยในเวทีอาเซียน

รศ. ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ กล่าวขอบคุณเพราะเป็นการเสนอแนะที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะนำไปพิจารณาในโอกาสต่อไป

• **ผู้เข้าร่วมกิจกรรม**ได้เสนอแนะว่าอาจารย์ผู้สอนทุกท่านควรจัดทำสื่อโปรยหว่านที่เป็น รูปธรรม อาทิ ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ๑๐ ประการที่ควรรู้ แล้วเผยแพร่ไปยังห้องสมุดซึ่งถือเป็น ช่องทางหนึ่ง อีกทางหนึ่งอาจเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุเครือข่ายด้านการศึกษา และสื่อโทรทัศน์เพื่อ การศึกษาโดยมีความเห็นว่าควรทำ ETV ให้เป็น Free TV โดยไม่ต้องดูผ่านจานดาวเทียม ซึ่งอาจ ครอบคลุมการเผยแพร่การจัดการความรู้ทุกประเภทด้วย

นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ กล่าวขอบคุณผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนตั้งแต่วิทยากร และผู้ฟังที่ อยู่ร่วมกิจกรรมจนถึงช่วงสุดท้ายซึ่งพบว่ามีความน้อยกกว่าในช่วงเช้ามาก จึงขอกล่าวเสริมในเรื่อง ของวินัยและความรับผิดชอบของคนไทย นอกเหนือจากเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมที่วิทยากรทุกท่าน ได้กล่าวไปแล้ว และพร้อมจะผลักดันข้อเสนอแนะต่างๆไปสู่การปฏิบัติโดยนำเสนอผ่านผู้บริหารระดับสูง ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในเรื่องสื่อโปรยหว่านเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาเซียน วันภาษาอังกฤษ (English Day) รวมทั้งการจัดทำรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้สนใจอาจติดต่อส่งข่าว ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือเว็บไซต์ได้ในโอกาสต่อไป

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ